

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

«ΤΡΟΦΗ ΚΑΙ ΔΙΑΤΡΟΦΗ: ΠΑΡΕΛΘΟΝ, ΠΑΡΟΝ ΚΑΙ ΜΕΛΛΟΝ»

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΚΛΑΣΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ		
ΤΜΗΜΑ/ΠΠΣ	ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ / ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ, ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΠΣ - ΕΠΙΠΕΔΟ 6		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	XXXXXXXXXX	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	6 ^ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΤΡΟΦΗ ΚΑΙ ΔΙΑΤΡΟΦΗ: ΠΑΡΕΛΘΟΝ, ΠΑΡΟΝ ΚΑΙ ΜΕΛΛΟΝ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις	3	5	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο 4.</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>Υποβάθρου, Γενικών Γνώσεων, Επιστημονικής Περιοχής, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων</i>	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΟΧΙ		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΗ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.duth.gr/courses/XXXXXX/		

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι συμμετέχοντες θα μπορούν/είναι σε θέση να:

- Να κατανοούν την σημασία της διατροφής για τον ανθρώπινο οργανισμό
- Να περιγράφουν τις βασικές διατροφικές αλλαγές και καινοτομίες στην ιστορία της ανθρωπότητας σε σχέση με την εξέλιξη και τον πολιτισμό.
- Να αναπτύσσουν κριτική σκέψη σχετικά με τις διατροφικές συνήθειες αρχαίων πολιτισμών, λαμβάνοντας υπόψη πολιτισμικούς, γεωγραφικούς και περιβαλλοντικούς παράγοντες.
- Να αναγνωρίζουν την τροφή και τη διατροφή ως πολυσήμαντους πολιτισμικούς κώδικες
- Να κατανοούν την κοινωνική και πολιτική διάσταση της τροφής και της διατροφής
- Να αναγνωρίζουν και κατά συνέπεια να σέβονται την πολυπολιτισμικότητα των διατροφικών συνηθειών

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
Λήψη αποφάσεων

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

<p>Αυτόνομη εργασία Ομαδική εργασία Εργασία σε διεθνές περιβάλλον Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών</p>	<p>Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης</p>
--	---

- Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
- Αυτόνομη εργασία
- Ομαδική εργασία
- Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
- Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1	<ul style="list-style-type: none"> • Εισαγωγή 	- Η τροφή και η Διατροφή και η Διεπιστημονικότητα της μελέτης τους. Από τη σκοπιά της φυσικής και κοινωνικής ανθρωπολογίας της αρχαιολογίας και της λαογραφίας
2	<ul style="list-style-type: none"> • Παλαιοδιατροφή: ανακαλύπτοντας τις διατροφικές συνήθειες των ανθρώπων 	-Εισαγωγή στις βασικές αρχές της παλαιοδιατροφής, εξετάζοντας πώς οι άνθρωποι επέλεξαν και κατανάλωναν την τροφή τους. -Συνοπτική παρουσίαση μεθόδων για την ανασύσταση των διατροφικών συνηθειών του παρελθόντος.
3	<ul style="list-style-type: none"> • Η Διατροφή διαχρονικά I: από τους Κυνηγούς- Τροφοσυλλέκτες στις πρώτες αγροτικές κοινωνίες 	-Εξερεύνηση των αλλαγών στη διατροφή από την προϊστορία έως την ίδρυση των πρώτων αστικών κέντρων στοιχεία από αρχαιολογικό και παλαιοανθρωπολογικό αρχείο.
4	<ul style="list-style-type: none"> • Η Διατροφή διαχρονικά II: η ανάπτυξη των μεγάλων αστικών κέντρων 	-Εξέταση της μετάβασης από τις πρώτες οργανωμένες κοινωνίες σε αστικές δομές και πως επηρέασαν τις διατροφικές πρακτικές.
5	<ul style="list-style-type: none"> • Υγεία, Υποσιτισμός και Δυσανεξίες: Ενδείξεις από τον Ανθρώπινο Σκελετό 	-Παρουσίαση της ιστορίας και εξέλιξης των ανθρώπινων δυσανεγιών -Διερεύνηση των βιολογικών δεικτών στον ανθρώπινο σκελετό που αποκαλύπτουν πληροφορίες για την υγεία και τον υποσιτισμό στην αρχαιότητα.
6	<ul style="list-style-type: none"> • Η Διατροφή της Μητρότητας και του Θηλασμού στην Αρχαιότητα: Ιστορικές Προσεγγίσεις και Βιολογικές Ενδείξεις 	-Ανάλυση των ιστορικών και βιολογικών πτυχών της διατροφής που σχετίζεται με τη μητρότητα και τον θηλασμό στους αρχαίους πολιτισμούς -Παρουσίαση βιολογικών δεδομένων για το διάστημα του θηλασμού και την διατροφή κατά την εγκυμοσύνη, τον θηλασμό και τον απογαλακτισμό στην αρχαιότητα σε συσχέτιση με ιστορικά και αρχαιολογικά δεδομένα
7	<ul style="list-style-type: none"> • Ανθρωπολογικές αναγνώσεις της τροφής και της διατροφής 	-Οι σχολές και οι θεωρητικοί: Ο Λειτουργισμός της Audrey Richards και η διατροφή ως αντικείμενο μελέτης στην δεκαετία του 30. -Οι προσεγγίσεις των δομιστών ως προς το φαγητό. Το μαγειρικό τρίγωνο του Levi-Strauss και η αναλυτική του σημασία. -Πολιτισμικά συστήματα ταξινόμησης και συμβολισμός της M. Douglas.
8	<ul style="list-style-type: none"> • Ιστορικός υλισμός, πολιτισμική ιστορία, οικολογικός υλισμός και σημειωτικές αναλύσεις της τροφής 	-Ιστορική διάσταση στην ανάλυση της τροφής Από τον F. Braudel στον ιστορικό υλισμό του J. Goody και του S. Mintz. Κριτική των ανιστορικών δομών. -Το μοντέλο της πολιτισμικής οικολογίας του M.Harris. -Σημειωτική ανάλυση της τροφής από τον R. Barthes.

	και της διατροφής	
9	Τροφή και εθνότητα, τροφή και εθνική ταυτότητα: μια εθνογραφική μελέτη περίπτωσης	-Τροφή και κοινωνικές διακριτές. Τροφή και ταξική διαστρωμάτωση, P. Bourdieu. Τροφή και εθνότητα. Γαστροπολιτικές, η «αναβίωση» της εθνικής κουζίνας ή η «εισβολή» της παράδοσης. -Τροφή, μνήμη, παρελθόν και παρόν. Το φαγητό ως συνεκτικός δεσμός για τη δημιουργία κοινοτήτων. Εμείς και οι άλλοι. -Οι Εβραίοι της Θεσσαλονίκης και η κουζίνα τους ως εθνογραφικό παράδειγμα των εντάξεων και αποκλεισμών που δύναται να συμβολίζει η τροφή.
10	<ul style="list-style-type: none"> • Η συνομιλία τοπικού και παγκόσμιου στη μελέτη της τροφής και της διατροφής 	-Τροφή και φύλο. Η μαγειρική γένους θηλυκού; Το «κανονικό» γεύμα ή η κανονικότητα του οικογενειακού τραπέζιου. Το σπιτικό φαγητό και το έτοιμο φαγητό. -Το τοπικό φαγητό και το παγκόσμιο. Ο θάνατος του τοπικού ή η όσμωσή του με το παγκόσμιο; Η κουλτούρα των fast foods: Goody's εναντίον McDonalds. -Υγιεινή διατροφή και χορτοφαγία. Οι συμβολισμοί πίσω από αυτές τις στάσεις ζωής. Διατροφικές διαταραχές: Νευρική ανορεξία και βουλιμία -Υπάρχει αρκετό φαγητό για όλους; Η πολιτική διάσταση της τροφής. Τρίτος κόσμος και υποσιτισμός.
11	Παραδοσιακά διαιτητικά μοντέλα	-Τεχνικές συλλογής και παρασκευής της τροφής ως κύρια παραγωγική διαδικασία των παραδοσιακών κοινοτήτων. -Εθιμικές πρακτικές που σχετίζονται με την κατανάλωση της τροφής, ως μέρος της συλλογικής εμπειρίας και μνήμης. -Η εγγραφή της Μεσογειακής Διατροφής στο <i>Εθνικό Ευρετήριο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς</i> της Ελλάδας και στον <i>Αντιπροσωπευτικό Κατάλογο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Ανθρωπότητας της UNESCO</i> .
12	<ul style="list-style-type: none"> • Η συμβολή των γυναικείων αγροτουριστικών συνεταιρισμών στην τοπική ανάπτυξη μέσα από τη διατήρηση τοπικών διατροφικών παραδόσεων 	-Η κατασκευή της αγροτικής ειδυλλιακότητας (<i>rural idyll</i>) - Στρατηγικές αναζωογόνησης των τοπικών οικονομιών. Η αξιοποίηση των τοπικών διατροφικών παραδόσεων ως προνομιακό μέσο για την τοπική ανάπτυξη. - Αναπαραγωγή πολιτισμικών στάσεων και στερεοτυπικών αντιλήψεων για τις κατά φύλο δεξιότητες
13	<ul style="list-style-type: none"> • Ανακεφαλαίωση 	<ul style="list-style-type: none"> • Ανακεφαλαίωση και επίλυση αποριών • Ανατροφοδότηση φοιτητών/τριών για το μάθημα

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Διαλέξεις στην τάξη • Ενεργητική μάθηση (hands-on learning) – Βιωματική μάθηση • Ομαδοσυνεργατική μάθηση 		
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i>	Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία και στην Επικοινωνία με τους φοιτητές <ul style="list-style-type: none"> • Παρουσιάσεις PPT • Διδακτικό υλικό, ανακοινώσεις και επικοινωνία μέσω της πλατφόρμας eClass • Μελέτη από τους φοιτητές υποστηρικτικού υλικού σχετικού με το περιεχόμενο του μαθήματος • Επικοινωνία με τους φοιτητές μέσω email 		
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.</i>	<table border="1" style="width: 100%;"> <tr> <td style="text-align: center;">Δραστηριότητα</td> <td style="text-align: center;">Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</td> </tr> </table>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου		

<p>Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</p> <p>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης ώστε ο συνολικός φόρτος εργασίας σε επίπεδο εξαμήνου να αντιστοιχεί στα standards του ECTS</p>	Διαλέξεις	39
	Εργασία	50
	Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας	57
	Εξετάσεις	4
	Σύνολο Μαθήματος	150
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμών, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	Διαμορφωτική	<p>Γραπτή εξέταση προόδου: 15%</p> <p>Εργασία (υποχρεωτική): 30%</p> <p>Γραπτή τελική εξέταση: 55%</p>

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Κράββα Β. 2020, *Καταναλώνοντας τον πολιτισμό: διαδρομές κατανάλωσης, ιστορίες τροφής και στέρησης*, Αθήνα, Πατάκης
- Ματθαίου Α., (επιμ.), 1998, *Ιστορία της Διατροφής. Προσεγγίσεις της σύγχρονης ιστοριογραφίας*, Μνήμων, Αθήνα.
- Carlan P., (επιμ), 1997, *Food, Health and Identity*, Λονδίνο: Routledge.
- Δημητρίου- Κοτσώνη Σ., 2001, «Το τραπέζι του φαγητού: Συμβολικός Διάλογος, Πρακτική και Επιτέλεση» στο Σ. Δημητρίου (επιμ.) *Ανθρωπολογία των Φύλων*, Αθήνα, Σαββάλας, 2001.
- Μπακαλάκη Α., 2000, «Γευστικά Ταξίδια. Συναντήσεις και διακρίσεις», στο Ρ. Καυτατζόγλου και Μ. Πετρονιώτη (επιμ.) *Όρια και Περιθώρια. Εντάξεις και Αποκλεισμοί*, ΕΚΚΕ, Αθήνα, 2000.
- Κράββα Β., 2010. «Οι Σεφαραδίτες Εβραίοι της Θεσσαλονίκης: Διατροφή και Συλλογική Μνήμη» στο *Ο Πολιτισμός στο Τραπέζι*, Έκδοση του Αρχαιολογικού Μουσείου Θεσσαλονίκης.
- Wilkins J., Nadeau R., 2015, *A Companion to Food in the Ancient World* Wiley-Blackwell. ISBN: 978-1-405-17940-9
- Lee-Thorp, J. & Katzenberg, M. A. 2015, *The Oxford Handbook of the Archaeology of Diet*. Oxford University Press.
- Ματάλα, Α., & Grivetti, L. (2015). *Διατροφή και πολιτισμός* [Προπτυχιακό εγχειρίδιο]. Κάλλιπος, Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις. <https://dx.doi.org/10.57713/kallipos-632>
- Bragazzi, N. L., Del Rio, D., Mayer, E. A. & Mena, P., 2024. We are what, when, and how we eat: The evolutionary impact of dietary shifts on physical and cognitive development, health, and disease. *Adv. Nutr.* 15, 100280.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Εναλλακτικοί τρόποι εξέτασης μαθήματος σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης

Διδάσκων:	B. ΚΡΑΒΒΑ
Τρόπος επικοινωνίας με διδάσκοντα	vkravva@he.duth.gr
Επόπτες/Επιτηρητές:	ΝΑΙ
Τρόποι εξέτασης:	Γραπτή εξέταση προόδου: 15% Εργασία (υποχρεωτική): 30% Γραπτή τελική εξέταση: 55%
Οδηγίες υλοποίησης εξέτασης: (3)	Οι γραπτές εξετάσεις (προόδου και τελική) θα πραγματοποιούνται μέσω eClass σε ημερομηνία και ώρα που θα ανακοινώνονται μαζί με τη χρονική διάρκεια και το περιεχόμενό τους σε εύλογο χρονικό διάστημα πριν από την πραγματοποίησή τους. Η εργασία θα υποβάλλεται μέσω eClass σε καθορισμένη ημερομηνία.